

Цетиње, 29. јануара

Ако умијемо добро читати знаке времена, онда стојимо пред једним крупним догађајем, који може лако изазвати друге, још крупније. Крупним за нас на Балканскоме Полуострву, а да ли и за велике силе, нећемо да нагађамо.

Нама се чини да те знаке опажамо у депутацији Крићана, која се креће на пут да обиђе дворове великих држава и тамо да проговори ријеч двије у корист сједињења Крита с краљевином Грчком. То само по себи не би још био толико речит знак да би смо га у хронику крупних догађаја могли с правом уписати, али у вези са још једном другом чињеницом, која се такођер и једновремено на обзору помаља, одиста је знак који заслужује сву нашу пажњу. Та друга чињеница јесу велике маневре, које Грчка мисли сад у марту одржати у Тесалији.

Маневри у рано прољеће кад треба орати и копати! Маневри кад их нико не држи! Ово је први случај да се они држе у прољеће. Било би одиста чудо кад то не би стојало у вези са крићанском депутацијом, а да стоји, то нарочито не треба доказивати.

Ствар је јасна. Грчка је са сједињењем чекала док се за рат не спреми. Лавирала је, попуштала је и обилазила је око крупних спорова, а за то се вријеме грозничаво на мору и на суву оружала. У корак с њом ишла је и Турска. Куповање убојних лађа од Њемачке и других за транспорт намијењено је Криту и Грчкој. Да потреба није била прешна, не би куповала лађе које су Њемачкој излишне. Кад се милиони издају, онда се лађе *поручују* и тражи се конструкција која је најсавршенија. Али се није имало кад чекати. Турци су назирали зар што се спрема, па су се журили.

Или је сад Грчка за рат потпуно готова, или је прорачунала да Турску у њеноме даљем оружању неће моћи стићи ако и даље чека, тек, изгледа нам, ријешена је на одсудан корак. Депутација се креће да на великим дворovima изјави своју одлучну жељу за сједињењем, а послје ће доћи и само прокламовање саједињења — тако, да ће се Турска наћи пред свршеним чином и на распутници: или да призна сједињење, или да ратује. За сваки случај Грчка ће имати војску на окупу и — маневрисаће.

На који ће се пут Турска одлучити, не може се унапријед знати, али могућност није искључена да ће послје, разумије се, великог топотанња одустати од крвавог расправљања и признати свршени чин. Биће без сумње доста великих сила које ће јој савјетовати да се прође већих јада, и она ће се по томе златном мосту вјероватно вратити.

Разлог ће великим силама бити без сумње тај, да ће, ако се упусти у рат с Грчком, букнути на свим крајевима Балканског Полуострва.

И тако ће по свој прилици Грчка доћи до циља без рата и жртава. Извојеваће јој сједињење с Критом страх од даљих компликација.

Али ако буде друкчије, шта онда? Познато је да је Грчка склопила извјесан споразум с Бугарском. Ова већ одавна води двобој у мраку с Турском, али до сад се још нигдје нијесу сукобили. Изгледа да би се овом приликом брзо напипали и онда би од часа плануло оружје. Може лако бити да је предвиђено да Грчка може одустати од даље акције ако Турска призна сједињење, и онда је тиме парализана унапријед и акција Бугарске. Али шта ћемо ако је условљено да Грчка мора раме уз раме ратовати с Бугарском ако ова нађе за потребно да, поводом сједињења Крита с грчком краљевином, предјави какве своје претензије на такозвану Маћедонију — да ратује макар Турска сједињење и признала? А да има знакова, који једну оружану акцију Бугарске наговјешћују — има их. Поред царског ратај ратоборне брошуре генерала Савова и изјаве војнога министра генерала Николајева о спремности бугарске војске, важан је знак и конгрес комитских вођа у Софији, који јавно већ проповиједају нову оружану акцију својих чета на прољеће у Маћедонији.

А ми, весела нам мајка? Шта ради Српство? Зна ли оно на коју ће страну, зна ли шта хоће и је ли спремно? Аустро-Угарска Босну и Херцеговину, Бугарска Румелију, Грчка Крит, а ми?

Е ми, као ми. Пашићевски српizam нашао је у овим судбоносним временима да баца угарак свуда гдје је год каква слога постојала. Угушио је србизам па је сијао радикализам. Радикализам међу угарским Србима, радикализам у Бановини, радикализам у Ст. Србији и Маћедонији, радикализам у Босни и Херцеговини, па га уз тријесак бомби хтио да унесе и у нашу земљу. Сад свуда раздор, свуда ври, свуда хаос. А у Србији су на дневном реду опет кметови, избори, министарски фотели, подвале са скупштинским пословником и новим законима — једном речју; на дневном је реду и опет политика општине Гузевља и борба противу Црне Горе. Тако се, ето, пропада.

Воља је ваљда Божја да се пропада, па је зато и дао Србији једнога кобног Пашића, који, од кад је, само руши и расипа, а ништа не зида и не тече.

Сад је доцкан ако би се и дозвоао памети. Пашићу и Пашићевцима Црна Гора руку прихватити неће, ако би јој је и пружили. Несрп-

ске и кржаве руке не примамо. Србија има доста врлих синова који у име њено могу успоставити тако потребну слогу.

Бог ће Црну Гору и из овога бакланског заплета, ако се појави, извести на прави пут — и сад, као и до сад, без одобрења Пашићевог. Нац њоме још бди јасна звијезда Дома Петровић--Његоша.

ЗАНИМЉИВА СЈЕДНИЦА

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Од неко доба ширени су злонамерни гласови о некаквој мисији председника подгоричке општине г. Ст. Марковића, којета је био послат бив министар унутрашњих дјела г. Јован Пламенац у Солун са тобожњом намером, да ради противу живота неколицине наших емиграната у Турској. У вези са том мисијом измишљане су највероватније приче, које су ревносно објављивали извјесни биоградски листови, непријатељски расположени према Црној Гори. Поводом тога поднесена је у Народној Скупштини интерпелација на г. министра унутрашњих дјела, на коју је г. министар прекјуче по ноћне дао одговор. Г. министар Ђукановић у своме одговору одлучно је побио свако сумњичење, које је, поводом Марковићеве мисије, изнесено на штету угледа наше отаџбине, те је веома лијепо доказао, да је та мисија била сасвијем далеко од побуда, које су јој у зли намери подметнуте.

Иза г. министра унутр. дјела добио је реч народни посланик г. Ј. Пламенац, пређашњи мин. унутр. дјела, против којета је интерпелација о Марковићевом мисији била и намерена. У своме дугом и исцрпном говору г. Пламенац је објаснио циљ и побуде Марковићеве мисије. Г. Пламенац је најпрви напоменуо, да јако сажалева појаву ове интерпелације, која доноси штету угледа наше државе. Он зна, да је та интерпелација аранжирана, да највише буде погођен он, док међутим исти раба у првом реду државне интересе. Ради истог је приувиен да говори и да даје потребна обавјештења. Мора се — рече — дубоко жалити, што се од неко доба у нас не бирају средства у борби са личним и политичким противником, нарочито са лицима, која по својој способности и карактерности постају достојан такмичар у раду на општем добру. У времену, у које пада Марковићева мисија, он је био министар унутр. дјела. Он је г. Марковића слао, али не у Солун, него у грчко пристаниште Волос. Шиљао га је тамо по дужности, коју је имао као министар унутр. дјела.

По томе је говорник оцртао улогу и значај полиције у модерној држави. Полиција — рече — има задатак, да pazi на личну и имовну безбједност грађана и да државу чува од разорљивога утицаја оних елемената, који раде противу њенога јединства, целокупности и опстанка. У ту сврху полиција је дужна да круг својега дјеловања проширује и изван границе своје отаџбине, пошто рад разорљивих елемената може да долази и са стране. Само тако се може објаснити, што париска тајна полиција има своје органе у Лондону, Петрограду, Бечу и Берлину, а полиција из ових потоњих мјеста своје агенге у Паризу. И ја сам — продужи говорник — као министар унутр. дјела имао да водим овакву борбу. Код нас у земљи нема ослонаца ни у социјалним приликама ни у каквим другим узроцима за рад оваквих разорљивих елемената; али зато чинени су покушаји са стране, да се поколеба наш унутрашњи мир и разори наша држава. Најпрви је оглочала она паклена кампања извјесних несрпских биоградских листова противу наше отаџбине, противу њених светиња, па чак и противу Владалачког Дома, највише противу узвишене личности нашега љубљенога Господара. Послате су из Биограда на Цетиње бомбе, да се изврши оно, што је та кампања припремала, па послје неуспјеле злонамерне намере дође „колашинска афера“, а ја велим: *Ђиновичева, а не васојевићска*, пошто су баш Васојевићи, као родољуби, *први и сами скочили на ноге и похватали Ђиновичеве саучеснике*. (Скуп-

штина је бурним одобравањем попратила ове потоње ријечи, које је говорник нарочито нагласио). За тимем се — настави г. Пламенац — у очи самога јубилеја ухваћена два лица, која су послата у нашу земљу са намером да изврше атентат на представнике највише државне власти. И кад сам имао та горка искуства, зар сам смисо да будем равнодушан, у толико прије, што сам управо испред јубилеја добио писмене доказе, да су неки наши завјереници из Србије послати у Солун, гдје им је био одбор за акцију противу Црне Горе. Ја нијесам имао на расположењу полицијски апарат, каквим располаже бечка или париска полиција, али сам зато имао на расположењу жарко родољубље црногорских грађана, који су за ту племениту и родољубиву сврху драговољно пружили помоћ мојој полицији, на чему сам имао дубоко захвалан. Анеловао сам и на родољубље председника подгоричке општине г. Марковића, којем сам цијелу ствар предочио и замолио га да пође у Волос, откуда ће мотрити рад и кретање завјереника. Он се послје дужег размишљања одзвао. Дао сам му на ту сврху 5000 *иприера* државнога новца. Да ту суму нијесам могао узети на признаницу из државне готовине, будите увјерени, да бих је ма гдје другдје нашао на своје лично јемство, макар је послје ја сам отплаћивао. Више од два мјесеца провео је г. Марковић у иностранству, своју је мисију вршио на моје потпуно задовољство, и с те стране био сам сасвијем задовољан. Са собом је повео и својега жандарма Спасоја Поповића. Категорички тврдим, да та мисија није имала везе ни са чим недопуштеним, и ја одсудно одбијам злонамерно сумњичење, да је моја полиција вршила убиства, или уопште какву радњу, која би била у сукобу са позитивним па чак и моралним законима. Ја сам био дужан предузимати такве мјере предострожности не само због нас и наше државне безбједности, него и због крунисаних глава и чланова страних владалачких домова, који су нам се спремали о јубилеју у госте да увеличају славу нашега Господара и Црне Горе. Каква би то ужас и стид био за све нас, да се, не дај Боже, тада догодило оно, чиме су нам завјереници писмено пригетили, заказујући терористичку акцију за 6. август прошле године? Јесам ли могао и смисо бити према томе равнодушан и немарљив, допустивши да се наша отаџбина, коју је баш тих дана сав културни свијет преко своје штампе славио, прикаже као легло немира? Шта бисте ви сада од мене радили, да сам тада лабаво схваћао своју дужност? (*Бисмо те каменовали!*)

новчка у сав глас сва Скупштина и прислушна многобројна публика).

По томе је г. Пламенац, уз живо интересовање свијех присутних, продужио свој говор и саопштио је Скупштини, да се г. Станко Марковић вратио из иностранства, пошто он већ није био министар унутр. дјела. По повратку предао је г. д-ру Томановићу 1419 перпера као остаток од 5000, које су му биле дане за пут и остале потребе, чиме је јасно потврђено, да за ту циљ не је било потрошено 70 или 90 000 како је у злобној намери по улицама причано.

На даље се говорник осврнуо на жалбу жандарма Спасоја Поповића, коју је због те ствари био упутио Народној Скупштини. Г. Пламенац је рекао, да је та жалба жалосна појава невјерства, те је томе жандарму подметнуто, јер он, као наиван човек, није могао одмјерити сву замашност свога ружнога и за државу штетнога поступка. Са том жалбом ствара се опасан прецедан, тако да ће се у будуће, у даноме сличном случају, министар унутр. дјела тешко моћи ослонити на којета својега нижега органа, да му повјери каква важан тајни државни посао, бојећи се, да му касније, по чијем наговору, а због чије личне освете, тај исти орган не постане јавни тужитељ. Напошљетку рече г. Пламенац — он зведенога жандарма само сажалева, а завођаче најоштрије осуђује. Ти исти завођачи, у мјесто да осуде поменутога жандарма због невјерства и индискреције, траже казну за г. Ст. Марковића, који је родољубиво вршио своју дужност!

На крају својега говора г. Пламенац се осврнуо на саму интерпелацију послани-

ка г. Спасојевића Он је рекао, да се та интерпелација заснива на којеквким личним гласовима и вијестима извјесних листова. Један образован човек, који као народни посланик хоће да има удела у току државних послова, никада не треба да за своје критике прне основе из софистичких гласова, који се не могу проверити. Још мање се ова интерпелација могла позивати на писане извјесних биографских листова. Ти листови, кад је у питању Црна Гора, нијесу вјеродостојни сведоци. То су они листови, који стално и са планом нападају на нашу отаџбину и нашега Краља. То су они биографски листови, који су плескали намештеној руци, која је недавно јавно по биоградским улицама тражила главу Краља Николе Чичу главу? Главу највећег Србина главу нашега узвишенога Господара, који је последи Цара Душана највише услуга учинио гласу српскога имена пред форумом културнога свијета. То су они листови, који су унапријед знали да објаве, да је извршен атентат на Њ. Вел. Краља, чим су бомбе експлодирале за Цетиње преко биоградске савске ђуприје преко Јавора! Да, ти листови и ваш родољубиви рад, господо народни посланици, исмијавају и изрутавају. Они су у своје време саопштили да је Ловћен продан туђину — Ловћен, тај симбол наше слободе, који је у анексионој кризи играо онако снажну и значајну улогу! Па зар се позивати на писане таквих листова, који сину раздор међу двијема српским Краљевинама, чија је слога и заједница данас више него икад потребна?

Бурним дуготрајним одобравањем и плескањем како од стране народних посланика, тако и од многобројне присутне публике био је поздрављен говор г. Пламенца, којем су последи многи искрено честитали на његовом достојанственом и родољубивом говору.

На предло. посланика г. Рада Радевића, а последи краће дебате иза Пламенца говора, по пристанку г. Министра унутрашњих дјела Ђукановића, Скупштина је усвојила ову мотивацију за пријелаз на дневни ред:

„Пошто је Народна Скупштина са слушала одговор г. министра унутр. дјела Ђукановића по интерпелацији посланика г. Ј. Спасојевића о изазивању г. Ст. Марковића у Беоле, и пошто је пажљиво пратила ток вођенога претреса по истој изјављује, да је задовољна како одговором г. министра унутр. дјела, тако и радом бив. министр. унутр. дјела г. Јована Пламенца, чији је рад био управљен на добро Краља и Отаџбине, те прелази на прост дневни ред.“

И тако, потпуно је рашчишћена и са пуно такта и достојанства скинута са дневнога реда једна афера, која је била сасвијем излишна.

Хроника

Још једна неистина. Из Солуна је од стране Младотурака пуштен овај телеграм у свијет: „Турски листови јављају, да Исо Бољетинац често упада из Црне Горе, гдје се сад стално бави, у Арбанију, паговарајући Арбанасе да се не одзивају позиви у турску војску“. Тиме се хтели да се оправда држање Арбанаса, који никако није да ступају у редице.

ПОДЛИСТАК

СЕСТРА ГОСП. МАЈОРА

— Ј. КЛАЈН —

У менаџи су се сви окупили око једног стола, а најмлађи у пуку, млади потпоручник Бернер бјеше се чак дијелим горњим дијелом свога вијела пагнуо на сто.

„Зар је запета врло лијепа?“ узвикну он, и његове се сиве очи свијаху од узбуђења. Поручник Клаф достојанство погледа око себе. Цео батаљон најважније слушаше његове ријечи: он себи изгледаше неизмјерно значајан због те новости, а да би ту важност дужо осјећао — он се није журно. Извуче подско табакеру, зави једну цигарету, свучи шап дувају врати у табакеру, коју стави у њан, запали цигарету, и повуче један-два дима. Од главе до пете човек, који добро познаје своју вриједност и другима само као милостињу даје по мало од онога, што зна.

„Да она је лијепа“, емластиви се најзад рећи. „Могло би се чак рећи, дивна. Знате, она ме живо подјећа на Паризанке.“

Клаф цијелог свог вијета није био у Паризу. Али се једном у возу од Клаусенбурга до Кронштата разговарао са једном Францускињом. Пегина, доцније се показало, да је ова Паризанка била некад чешка гувариант, која је побјегла из Златног Пруса, али Клаф

А колико има у томе истине види се из тога што се Исо Бољетинац још није, од како је на Цетиње дошао, није нигде макао, те се и дан данас виђа по улицама цетињским!

Једна значајна прослава

У цијелој се Русији чине велике припреме за једну значајну прославу у којој ће узети учешћа цио народ. Та је прослава значајна не само по руски народ, него и за човјечанство, значајнија је у толико више што и дан данас има културних и просвијећених држава, које су у томе погледу далеко и далеко заостале за Русијом и ако се оне баш најчешће ругају тој истој Русији као назадној и непросвијећеној, правећи на њен рачун најнедопупавије шале. По нас Србе та је прослава од интереса још и зато што се један дио нашег народа још налази у горем стању него се налазио руски сељак прије педесет година, и ако се налази у окриљу земље, која тако често парадире са својом просвијећеношћу, културом и уређеношћу; од интереса је, велимо, зато што се томе дијелу нашег народа баш сада спрема закон, којим ће се, на срамоту двадесетог вијека, продужити робовање!

Та је значајна прослава педесетогодишњица ослобођења руског сељака, укидање ропства кметова.

На дан 19. фебруара навршиће се пуних педесет година од како је укинута у Русији ропство сељака и како су руски кметови постали слободни. Дотле су били робови и зависни од својих господара, онако исто као што су српски кметови у Босни и Херцеговини.

Ту значајну педесетогодишњицу руски народ намјерава да прослави да видан начин са највећим свечаностима — а онако како то сам значај ове прославе изискује.

У овој прослави узете и званична Русија видна учешћа, а иницијативу за прославу узели су посланици из Думе, која ће на дан педесетогодишњице држати свечану сједницу.

За прославу већ су до сад учињене многе припреме и цијела свечаност извешће се што се боље и свечаније може.

Црна Гора и Аустро Угарска

— Трговински и пловидбени уговор свршен —

Н. Скупштина је примила аklamацијом трговински и пловидбени уговор, који је склопљен између наше земље и Аустро Угарске. Како ће одредбе овога уговора свакога интересовати, то склопљени уговор доносимо у цјелини:

се па то не обзираше. За њега је та пикантна ситуација и даље важила као Паризанка, и од тада га свака жена, која није имала криве штикле, подјећаше на Паризанке — наравно у множини. — — —

„А!“ узвикну сви око стола, а капетан Новик у превеликом усхићењу омањком попи вино свог сусједа, престарог Ротбургера.

„Да, она је дивна“, зачу се опет Клаф.

„Дивна је, кад вам важе. И елегантна“ — и грациозно пољуби врхове од својих прстију.

— „Запета елегантна! Па што је егас, витак као јела, знате: па при том ход, величанствени ход. Баш као Паризанке.“

„Ах!“

„Мајор, неке, има нована“, узвикну потпоручник Малик у пољубивој асоцијацији мисли. До врата, ако дјевојка имаде кауцију!“

Клаф овог фантаста само презриво погледа. И овдје им је он изрекао, јер је он абутант повог команданта батаљона.

Цио Себеш био је у највећем узбуђењу због мајорове сестре. Она се јавља врло рјетко на улици, али кад се једном појави, савуни се цијела главна улица Себеша. Она умје тако некако да задигне своју сукњицу, кад се кадгод осмјели да загази у дубоко благинште, које у Себешу замјењује калдрму, те да пређе с једне стране улице на другу, што људи налазе да је дражења, а жене да је неучтиво, што их у осталом није спреча-

Његово Величанство Краљ Црне Горе, с једне стране, и Његово Величанство Цар Аустро Угарске, с друге стране, заданхути подједнаком жељом да прошире и развију трговинске односе међу Својим Државама, одлучили су за своје пуномоћнике:

Његово Величанство Краљ Црне Горе: господина Лазара Мишковића, бив. предсједника Свога Државног Савета, и господина Филипа Јерговића, Свога Министра Финансија и Грађевина;

Његово Величанство Цар Аустро Угарске: господина барона Владимира Гизла од Гизлингена, подмаршала, Свога изванредног посланика и пуномоћеног Министра код Његовог Величанства Краља Црне Горе; господина Рихарда Ридла, секционог шефа у Ћ. к. аустријском Министарству Трговине, и господина Густава Калмана од Киншоа и Сентадраша, државног секретара у краљевском угарском Министарству Трговине; који, пошто су саопштили једни другима своја пуномоћства и нашли да су добра и уредна, уговорили су ове чланове:

Члан 1. Држављани, као и производи пољопривреде и индустрије сваке уговорне стране, уживаће узајамно на земљишту друге, повластице народа највише повлашћеног, у колико се то односи на настапивање њихових држављана и у погледу трговине и пловидбе како за увоз, извоз, провоз и у опште за све што се тиче наплате царине и трговачких послова, тако и за вршење трговине и индустрије, као и за плаћање такса на исте.

Осим тога, држављани сваке уговорне стране, имаће узајамно на земљишту друге, право да могу заступати своја права и потраживања пред земаљским властима и судовима, а да за то неће плаћати никакве друге ни веће дажбине, порезе или таксе, и да неће бити подвргнути другим ни тежим законима ни правилицима, него држављани више повлашћеног народа.

Члан 2. У намјери да се олакша узајамни промет пограничних округа, биће допуштено под условима и контролом која ће се одредити аутономним путем, да се увезе сваке године слободно од сваке увозне царине и искључиво за потрошњу у општинама которског округа, број од:

6.000 говедина, која нијесу тежа од 300 килограма по комаду;

20.000 овнова, коза, козлића или јарњади; и

1.000 метарских квинтада сухог меса, званич. „кастрадина“.

у колико се докаже да су поменуте животиње и животињски производи црногорског порijekа.

У истој сврху Црногорска Влада обавезује се да ће ослободити извоз поменутих животиња и животињских производа, од сваке навозне царине.

Члан 3. Овај се уговор примењује на све земље, које припадају уговорној царинској области обичу држава Аустро Угарске Монархије.

Члан 4. Овај уговор ступиће на снагу осам дана по измјени ратификација и остаће у важности до 31. децембра 1917. године.

У случају да из Аустро Угарске, из Црна Гора не саопшти на дванаест мјесеци прије 31. децембра 1917. год. своју намјеру, да ће обуставити његово дјелство, овај

ваго да код куће пред огледалом покушају да је подражавају.

Она је предмет разговора код свију цивилних и војних ажурова. Цијелу њепу малу дражењу појаву окружава као нека мистична тама, која мношћу доброј Себашчанки не даје мирно да спава.

„Зашто господи мајор, рече једног дана госпођа капетаница Луер својој бољој половини — не доводи своју сестру у наше кругове? Све се већ даме томе чуде. Госпођа судијиница ме увијек за то пита. Знаш Макео, ти си најстарији капетан у батаљону, ти би ту могао отворено цитати.“

Капетан само уздахну у знак своје послушности. Одмах сјугра даи, кад се батаљон враћао са стрјелашки, приђе мајору да изврши своју дипломатску мисију.

„Господине мајоре, моја драга жена и ја, ми би се искрено радовали кад би Ви једном са Вашом госпођицом сестром“. —

Даље није стигло. Мајор га је са својим просједним брчицама тако подсмјешливо погледао, да му је наставак његовог позива заостао у грлу.

Од тог часа називају мајорову сестру само охолот, уображеном гуској, а кад би је даме сретале на улици, оне би се намјерно удубиле у посматрање лијепота најоштријег дућанског излога.

Ње уговор остати у важности и последије 31. децембра 1917. г. до истека једне године од дана, кад га једна или друга уговорна страна буде отказала.

Члан 5. Овај ће уговор бити ратификован и ратификације ће бити измијенене што је могуће прне.

У потврду овога, пуномоћници су та потписали и ставили своје печате.

Тако урађено на Цетињу у два примјерка 24. јануара 1911. год.

Од наше стране уговор су потписали Ј. Мишковић и млистар Ф. Јерговић а од стране А. Угарске Барон Гизл посланик, Р. Ридл и Г. Калман.

Четовање у Маџедонији

— Разне чете и њихова акција —

Скопље, 20. јануара

Као што се зна, уставно доба није ни у колико могло да побољша прилике у турској царевини, а нарочито у Старој Србији и Маџедонији.

Народности у Турској биле су и даље узложене свима неприликама и недаћама тако, да се неће ни мало потјерати ако се рече, да је уставна ера била много кобнија по народности у Турској него раније.

Док је за вријеме султана Абдул Хамида било остављено народностима да се за себе брину како најбоље знају и умју, те се свака народност за себе старала како је могла, дотле су се у новом режиму Младотурци подухватили, да они уводе ред, а у ствари су својим држањем и поступцима сами проузроковали највеће переде и немире, да су огромно незадовољство међу народностима изазвали противу себе и свога и свјанше разорног и шовинистичког рада.

Због тога су поново и избиле четовања и настале, као и раније, четничке акције.

Резултат унутрашњег стања у Маџедонији за прошлу, 1910. годину, врло је неутојешан. Ево статистичких података из потпуно поузданог извора: Прва се чега појавила 15. фебруара; до краја године било је 239 појава разних чета разних народности; било је 100 четничких напада на села и на приватну имовину; у овим је нападима убијено 125 људи. Извршено је 24 одвођења разних личности у циљу освете. Сукоба са војском било је 126, у којима је убијено 117 војника (турских) и 252 усташа. Број рањених није тачно одређен, али ће бити три пута већи од броја убијених. Бугарске су чете имале чисто политички карактер. Грчке пак неколико случајева вршиле су проста пљачкања. До завршетка арбанашког похода чете су нападале на војничке одреде. С изузетком турских банди, које су нападале на хришћане, узајамних сукоба, између чета разних народности, било је врло мало; тако је четништво у 1910. год. изгубило карактер нападања на села у циљу принуђавања да пређу у дотичну народност.

Појачање четништва објашњава се прво општим разочарањем хришћана у њихова очекивања слободе и обећаних гаранција, које нијесу испуњене; за тим разочарањем хришћана, при чему су примјенјиване репресивне и терористичке мере; за тим, неповјерење бивших вођа (војвода) према влади; војводе су, бојећи се гоњења, побјегли у планине; и најзад, аптацијом споља у циљу одржавања анархије у Маџедонији. У раду разних чета нема општег плана, јер је свака чета ра-

Мајор пак имађаше својих разлога што своју сестру није уводио у гарнизон друштво. Јер она и не бјеше његова сестра.

Она је била, што по се обично вели, његова домаћинца. У Пешти се једном с њом упознао, кад је била касирка у једној послистичарници, и изишо јој тај предлог. Он бјеше тада млађи за четри године, трбух му још не бјеше толџки и онда је говорно о некој плати од ето и педесет круна. Од онда је она ишла свуда с њим по свима пограничним мјестима гдје год би њега прјемјестили. И свуда се добро држала; и мајор ју је волио, истина у пошљедње вријеме већ више неважношћу, која има много очинског на себи.

У Себешу бјеше као и другдје. Прво су се чудили повучености младе даме, онда су поознали, и најзад су на њу навикли, а и официри, невањени као и обичени су се најзад, ма да уздишући и жалећи, навикли на то, да је мајорова сестра, која Клаф толико подјећаше на Паризанке, на њих остала недостижан идеал.

Само Клаф не бјеше задовољан, сдужбено је он морао свакодневно долазити у мајорову кућу и у додир са његовом сестром.

И није на најбоље чудновато, што се он, који се тако добро разумијевао, код свјанштвних жена до ушију у њу заљубио. Он постаде суморан, у менаџи је једног дана

дла на своју руку и међу њима није било узajамне везе ни помоћи. Треба примети, да су чете државале и гали поред великих тежкоћа: снјег и хладноћа у планинама. Прошла се година мора забиљжити као једна година са најразвијенијом четничком акцијом. Ресултати су врло жалосни. Опште незадовољство становништва, застој у трговини, и у опште буђење узajамне мржње међу хришћанима и муслиманима.

Срби се у прошлој години били врло неактивни; српских чета није ни било. Али су ипак изгубили двојицу највиђенијих војвода: Мишка Поречког и Глигора Соколовића.

Ова нова 1911. год. не обећава никакво побољшање у Македонији!

Поглед по свијету

Аустроугарски војни буџет

Аустријске делегације добиле су предлог заједничког буџета из кога видимо ове појединости:

Овогодишњи војни буџет износи: за сувоzemну војску круна 367.566.499, а за флоту 68.657.210 круна. Овогодишњи војни буџет већи је од прошлогодишњег: за војску кр. 23.162.750, а за флоту круна 1.559.760.

За извршење флотног програма има се у току шест година потрошити 312.400.000 круна и с тим новцем направити се:

Четири бродова са децласманом од по 20.000 тона што ће коштати 242.400.000 кр; Три крстарице од по 3500 тона за 30.000.000 кр; шест торпедњача од по 800 тона за 18.000.000 кр; дванаест торпедских чамаца за 12.000.000 кр; и шест подводних бродова за 10.000.000 дин.

Наука и проналасци

Барут некад и сад. Чарлс Фокс, најславнији од некадашњих Виговаца, у чијем се бесједништву хвалила нека мјешавина страсти и разума, и за чији је избор у Лондону лијена херцегинја од Девоншира обећавала сваком његовом бирачу по пољубац. — једнога дана бјеше дивао свој глас противу министарства војног због врло рђавог барута, који је био деферован за енглеску војску, и због смислалца, које су се притом дешавале.

Овај лорд министарства војног, који се осјећао нарочито погођен, изазва Фокса на двобој, и Фокс прими позив.

Дошло је до двобоја; противници су стали један против другог; нанишанили су — али ништољ изазивачев случајно снага.

— Ето, видите ли сад, довикну му Фокс, смијешећи се, — како вам је рђав барут?

Шала и забава

Меко срце

Веома богатоме сарафу Јакову Мешу-ламу пријави се неки убоги ђаво.

Јаков га зашпта, шта жели, и позва га да му исприча своје јаде.

То сиромаш човек отпоче са правом и ријетком вјештином. Тако рђаво није излио још ни једном двоношцу на земљи...

Богаташа је то очевидно дирнуло; он

више и најзад осјети неодржљиву чежњу за самоћом.

На задикивања других он је само слегао раменима, што је из дана у дан бивало све мргодније. Најзад је почео прскати и једном умало што не дође до скандала. Онда га оставише у миру са његовом несрећном љубављу.

Али једног дана дође у менажу ведре памијана лина. Наполеон је свакако послје Аустријца овако изгледао. Иако се не усуди да га што пита, али кад је изашао, почели су међу собом шапутати и правити разне дојетке. Али то бјеше пука завист.

Капф се све ређе виђао. У менажи већ није говорио ни ријечи, а на улици често пројурити поред ног друга а да га не поздравити. Поручник Паншер, који тврђаше да је добар познавао људске душе, увијераваше, да да Капф о нечем врло интензивно размишља.

И занета једног лијепог дана Капф, у потпуној парадној униформи, оде код свог престављеног. Онај је раскочан сједио у једној наслоњачи и читао «Војни Лист», који је по његовом мишљењу једини аутентични извор за све догађаје свијетске историје. Капф је својом појавом направно сензацију. Лице му бјеше озбиљно и мрачно, и видјело се да је један од оних које ништа не може одарати од корака на који се једном чврсто ријешити. Мајорина сестра бјеше поскочила

брише очи и већ притисну у електрично звонце.

Слаба се појави, а Мушалам проговори једвајуки:

— Јовине... избаци овог несрећника напоље, тако ме је потресао, да хоће срце да ми пренузме.

Мисли

Није мишљење оно што га човек исповиједа, него је оно што је у њему. Зато и има људи који једно мисле, а друго говоре т. ј. право мишљење задржавају за себе, а друго казују.

Тешко је ако се не стигне до циља, још теже је ако се промаши, али је најтеже бити без циља.

Кукавица не може никад бити срећан, јер је научен да пред свачим затвара очи, па и не примећује да је срећу обишао.

Многи мисле да ће се подићи и узвиси тиме што покушавају да друге понизе.

Критику воли свако, али је слабо ко подноси.

Смањивањем туђе вриједности неки би радо хтели да подигну углед свој.

Туђем се злу радују обично они, који нијесу у стању ништа добро да постигну.

Силна је моћ злата! Оно од човека прави добра и рђава, лијена и ружна, бијела и црна, стара и млада, узвишена и ниска, хробра и кукавицу.

Многи и кад пруже руку своју другу своме не пружају му је да га помогну, него да га само окаљају. **Валси**

Српство

Прослава ослобођења Врање. Ове године 18. јануар град Врање прославио је 33-ћу годину свога ослобођења. Тога дана радње су биле затворене, а варош је била окићена заставама. У 8 часова у јутру отпочела је служба Божја у саборној цркви, са благославњем којој су присуствовали командант пука, официр, кор. начелник округа, председници привредног и општинског суда, чиновници свију надлежности и остало грађанство. Послије службе одржан је кратак помен и гинулим борцима код сироменика, у присуству почасне чете са заставом и музиком и огромног броја грађанства. Свечаност је поздрављана за све вријеме пуцњавом из прањига, а помен је завршен плотунском паљбом почасне чете. По одржаном помену цијела маса кренула је касарни Г. пука, гдје је извршено сјечање пуков. колача, послје чега је командант са официрима примао честитања. У вече је варош била освјетљена, а око 7 часова прошла је кроз варош војска са бакљадама, музиком и часништвом општинским. Истога вечера приређена је забава у хотел «Врања» у којој касе сиротинског дома, која је била одлично посјећена.

страшно уплашена. Она Капфа мољаше, и преклињаше погледима. Очајно склопи руке.

Узалуд. Капф стаде мјрно пред мајором, лупцуши мамузама и поче:

»Господине мајоре, молим вас позизпо за неколико ријечи.«

Мајор се међутим већ полако поврати. Он мане руком сестри да изађе и погледа оног радознало:

»Господине мајоре, ја вас најпокорније молим за рубу ваше госпођице сестре.«

Мајор се зацијени од смјеха.

Капф остаде сасвим миран и поче:

»Господине мајоре, ја вас најпоизније молим, да се не смјижете. Ја волим госпођицу вашу сестру и — и —« он свјесај своје погрешке обори поглед — »ја као човек од части морам госпођици вашој сестри дати своје име.«

Тада се мајор није више смијао. Сјуградан је сестра сама отијувала за Пешту. Капф би пак премјештен у Орлат, тамо гдје је и ђаво рекао свијету лаку поћ.

Али кад му ко помене сестру господина мајора, он онда пеује ли пеује! Аво у два по подне почне певати у осам у вече није престао.

Народна Скупштина у Србији. Народна Скупштина у Србији бави се претресом законског предлога о скупштинском пословнику. Говорило је неколико посланика из опозиције, који су износили неумјесне појединачне одредабе, унесених у измјене и доказивали, да се овим измјенама у пословнику сужавају права посланика, па према томе, да су штетне за правилан рад у Скупштини. Према расположењу међу народним посланицима може се тврдити, да ће дебата о пословнику трајати дужи, а да ће пословник бити примљен онако, као што га је влада предложила и одбор усвојио, разумије се само по себи. Опозиција неће бити у стању да осујети пријем овога законског предлога чак ни формалном изласком из Скупштине. Међу посланицима из опозиције говори се, да ће предузети све могуће мјере, како би стали на пут примању и озакоњењу новог скупштинског пословника.

Колодонт-велездајник. Преје неког времена бечка фирма Сарг Сон и Комп. тужила је све оне Србе трговце из Аустрије и Мађарске који продају Кушаковићев колодонт због тобожње узурпације њихове заштитне марке. На ову гужбу апотекар из Србије Кушаковић је одговорио, да ће лично предстати тамошњем суду, тражећи од Сарга да њега као произвођача оптужи, и обвезујући се да ће платити све судске трошкове, ако га Сарг на суду добије. Интересантно је овдје, да је Сарг тужио само Србе трговце, док Швабе Мађаре и Јевреје, који су тако исто продавали Кушаковићев колодонт, није тужио, без сумње да тиме докаже своју силну љубав према Србима као и сва његова србождерска браћа. Други један разлог можда је такође руководио Сарга, да тужи Србе трговце, који су продавали овај колодонт, а тај разлог састоји се у овоме: На сваку гужбу новог српског колодонта Кушаковић је лијепо по 1 марку „Просвјете“ од једног хелера и 1 марку „Привредника“ исте вриједности, што значи, да на сваких сто калодонта прилаже овим двама друштвима по 2 динара. Ето у томе, у потпомагању идеје „Свој своме“, Швабе проналазе нову велездају. Велездаје су данас у Аустрији на дневном реду, а оне су у исто вријеме згодни средство за конкуренцију у трговини. Рођени Нјемци и Мађари користе се врло често овим средством против трговаца осталих народности. Према овоме није могућност искључена за каква нов велездајнички процес.

Изложба у Турину. У павиљону Срп. Пољопривредног Друштва у Србији прикупљени су предмети по свима гранама привреде и спремлени за шилање у Турин. Још се очекују из појединих мјеста неке индустријске прерађевине, које су пријављене за изложбу и још нијесу пристијеле, па кад и то стигне онда ће се отпочети са експедовањем изложбених предмета по групама и одјељенима. Одбор за прикупљање предмета за ову изложбу, као што се види на сортирању и одличном спреми целокупног материјала, уложио је поред свога стручног знања и довољано труда око овога посла, како би земаљски производи на овој свјетској изложби заузели оно мјесто, које им по њиховој вриједности и одличном квалитету са пуним правом припада.

Лондонски балкански комитет. Из Солуна јављају, да је тамо стигао председник лондонског балканског комитета, Бекстон, и да се сајетовало са заступницима хришћанских народа. Он ће пропутовати по Македонији да се увјери, јесу ли оправдане хришћанске тужбе, па ће онда балкански одбор поднијети тужбу великим европским силама. Бекстон је рекао једном новинару да прилике нијесу ни у колико боље, него што су биле прије младотурске владавине. Младотурци неће да успоставе равноправност грађана, нити су дорасли за парламентаризам.

Словенство

Повећање црноморске флоте. Руска влада упутила је думи предлог у појединостима о увећању руске ескадре на Црном Мору. Усвојење овог предлога, како јављају руски листови, осигурано је и за ту сврху биће вотирано 200 милиона рубаља.

Хрватско славонски сабор. Као што из Загреба јављају, држи се, да ће сабор Хрватске и Славоније бити одложен на неодређено вријеме, што ће бану Томашићу већ одобрено из Пеште.

Предлог о укидању матуре. На великоме збору словенских наставника средњих школа из Аустрије примљен је готово једногласно предлог о укидању матуре, пошто је то тек карикатура од испита. Матура је, рекли су многи за право укинута, јер је тек пука формалност.

Војна диктатура у Турској

— Критични положај Турске —

С дана у дан Турска се налази све више у критичном положају тако, да су прилике у којима се налази отоманска царевина бациле у тешку бригу мјеродавне кругове у Цариграду.

Немири у Јемену с дана у дан узимају све веће размјере и војска, која се противу побуњеника у огромном броју шаље, никако не успијева не само да побуњенике покори, него и да побуну локализује. Побуна се све више шири.

Арбанашки национални покрет такође не малаксава и непрекидно се шири, а и четовање по Македонији и Старој Србији све више ојачава.

То и произикује да се Турска све више налази у критичном положају.

Није само Турска доведена у незгоду и неприлику устанком у Арабији, који Нјемци проглашују да је директно освета Енглеске тога ради, што је Турска запливала у политичке воде њемачке, него она трпи и у својим чисто унутарњим приликама, које су у пошљедње доба знатно окренуле на горе. Турски парламенат не само да губи у своме значењу него је од зимус постао и неспособан за рад. Оно велико одушевљење ради добивеног устава већ је минуло; утицај младотурског комитета је у земљи сломљен; већина парламента, послушна његовим одредбама, распала се ушљед жестоких личних напада опозиције, којој се придружило и седамдесет некадашњих присталица младотурског комитета и чланова већине парламентарне. Неслога је та почела већ у половини мјесеца децембра. Од то доба нема турска влада у парламенту никакве потпоре; опозиција сама, састављена из сасвим разнородних елемената, коју везује сама борба против младотурског комитета, није способна створити већину, и ако има 170 гласова против 90 младотурских, који су због тога, што су „европски премазани“, изгубили везу с гурским народом. Турска је пак у својој основи још потпуно Турска у староме смислу.

То све доказује, да су унутрашњи односи у Турској, не гледајући на немире, који не престају, могу сматрати очајнима који забринутост изазивају, када све елементе који се узajамно гоне и побијају, не би држао гвоздени војнички обруч и када се не би поуздавало на човека, који стоји подале метежима страчаким и ослања се на бајонете, — а то је Махмуд Шефкет паша. Докле тај човек држи у рукама тежиште владе, не мора се Турска плашити ни фијаска парламентарног ни уставног. Иначе се вјерује, да је он позван снасти Турску, али каквих ће се латити за то средстава, о томе дају слугити крваве стрзнице историје турске државе. Из Цариграда се управо јавља, да влада турска намјерава мјесеца марта провести мобилизацију европске војске — *јубе ради*. То се тиче седам армалних корова, који се налазе на европској земљишту, а то је половина све војне снаге турске. Из тога се изводи да ће то бити почетак војничког режима у Турској.

Руско-њемачки споразум

— Шта вели страна штампа о њему —

Састанак руског и њемачког цара у Потсдаму још једнако је предмет, којим се бави страна штампа, налазећи, да је он од велике политичке важности. Она налази да су на томе састанку не само изравнате све диференције које постоје између Русије и Њемачке, него и да се том приликом и утврдио споразум између обију држава у погледу њихових политичких интереса.

Како се држи, да је на потсдамском састанку утврђен између Русије и Њемачке споразум, који обезбјеђује политичке интересе обију држава у Турској, то је од интереса, да се нарочито осврнемо на писање штампе о томе.

Према изјави министра спољних послова у Француској, коју је о томе дао у комори, политичка ситуација не може се мијењати без споразума и пристанка европских фактора, али ипак зато се сматра да је на потсдамском састанку постигнуто руско-њемачко зближење, све и ако није дефинитивно утврђено. То зближење олакшаће ријешењу персиског питања и одредјелиће држање и једне и друге државе у погледу источног питања.

То даје повода француском листу „Голоа“, да изјави, да ситуација, створена на истоку, закључењем руско-њемачког споразума, мијења политичку оријентацију сила, заинтересованих за ствари на Истоку и она није занатала за њихово мишљење ни Берлин, ни Петроград. Нијесу тиме узнемирене само Француска и Енглеска — а оне на то имају права, јер нови споразум, по ономе што се сазнало о његовој суштини и тенденцији, даје Њемачкој економску надмоћност у Ма-

лој Азији, него је сама Турска непосредно угрожена, јер њој не може бити право, да се без њеног учешћа и пристанка ријешава питање о једној жељезничкој прузи, која пролази преко њене територије. С тога су њени протести и забунили њемачког цара, који се сад упише да увјери порту, наводећи, да извесни француски и енглески кругови изазивају сумњу и неповјерење у турским круговима.

Из Цариграда јављају, да турски политичари најенергичније утичу на порту, да не смије губити времена, него се мора бранити од њемачких прохтеја, с тога је неопходно потребно, да се прије свега споразумије с Француском.

Што се тиче Енглеске, тамо преовлађује мишљење, да треба Турској оставити одријешене руке у погледу грађења и експлоатације багдадске жељезнице, без икакве међународне контроле а у исто вријеме, она треба да проширењем своје утицалне сфере у Персији одговори на руско-њемачки споразум.

Стојећи пред оваким погодбама — изјављују „Келнске Новине“ — треба да се заштитимо, шта нам ваља радити? Одговор је и лак и кратак; морамо по што по то да се погодимо с Турском, како би смо успјели да заштитимо наше интересе на истоку.

С обзиром на узбуњеност, коју је у Европи изазвао само пројект руско-њемачког споразума, није искључена могућност, да ће Русија и Њемачка измијенити неке тачке тог пројектованог споразума, који још није утврђен и потписан.

Из свега тога излази, да је цијела ствар о потсдамском састанку и сувише претерана, јер се баш из самог писања стране штампе види, да тај споразум не само што није дефинитивно утврђен, него није ни углављен, пошто се налази у пројекту. А већ добро је познато колико од пројекта до дефинитивног споразума има!

Зато и не би никакo чудo било, ако се све то сврши по оној: тресла се гора, родно се миш!

Придавањем потсдамском састанку нарочитог значаја ишло се још и на то, да се изазове суревњивост Енглеске и Француске и да се представи како тројни споразум не стоји на здравом подлози. Од ту да се и може разумјети што су већ многи ликовали како је тројном савезу одзвонило!

А да није тако најбоље свједочи изјава, коју је ту неки дан дао министар Француских спољних послова Пишон, одговарајући на интерпелацију сенатора Ламорзела о тројном споразуму и француско-руском савезу. Он је истакао да споразум Француске и Енглеске није никад срдачнији био, као ни савез између Француске и Русије. За преговоре у Потсдаму рекао је, да је Француска била обавијештена и да је добијала извешћа о свему што се тамо преговарало. На томе састанку говорило се о Персији и багдадској жељезници, али до дефинитивног споразума није дошло.

И чланак Рене Пинона, уредника „Ревиде Монд-а“ то потврђује. У њему Пинон износи да потсдамски састанак ни у колико није измијенио ни по јачини ни по форми руско-француски савез, ни тројни споразум, ни тројни савез. Он је имао само за задатак да изгледи несугласице између Русије и Њемачке, које су избиле приликом анексије. Тада је Њемачка истунила била противу Русије и мало је требало да аустро-њемачки споразум не добије агресиван карактер противу Русије. Њемачка је сада показала вољу, да је рада да се тај сукоб изглади и да се Русији приближи. На крају Пинон изјављује, да позитивни резултати састанка у Потсдаму по изгледа да су од капиталне важности.

Како у суштини са цијелом овом ствари стоји види се из чланка, што смо га на увидном мјесту прошлог броја донијели.

Дневник

Краљева слабост. Богу хвала, Његово Величанство Краљ потпуно се опоравља од ономадашње изненадне слабости. По савјету љекарске, Његово Величанство за краће вријеме не смије да напушта своје одаје, и мора да се уздржава од физичкога кретања и душевнога напрезања. Ипак, Његово Величанство и даље потписује државна акта и прима и саслушава реферате о важним дневним државним пословима.

У пријестоници је опште и живо интересовање за Краљеву сла-

бост. Господа чланови дипломатскога кора свакодневно долазе у Краљев Двор да распитују, како је Његовом Величанству. Тако исто долазе сви великодостојници и многобројно грађанство.

Њихова Краљ. Височанства Краљевић Данило и Књагиња Милица, који сада бораве на француској Ривијери, у живој су телеграфској вези са Господаром и Краљевском породицом, од које примају извјешћа.

Народна Скупштина о Краљу. На глас болести Њ. Вел. Краља Господара поведена је о томе ријеч и у Н. Скупштини, када је један од посланика на сједници од четвртка управо питање о томе на предсједништво, тражећи да обавијести посланике о болести Њ. В. Краља Господара. На то је предсједник Н. Скупштине изјавио, да се у име Народне Скупштине сваког часа извјештава о стању болести Њ. В. Краља Господара и може да саопшти с највећом радошћу, а на општу срећу Црне Горе и цијелог Српства, да је високи болесник изван сваке опасности и да се налази на путу сталног опорављења. Ову изјаву Н. Скупштина је пропратила трократним живио.

Нове телефонске станице. Посланик Саво Бошковић управо је питање на једној од прошлих сједница Н. Скупштине на министра унутрашњих дјела зашто није телефонска станица уведена и на Даниловом Граду, нашта је г. М. Букановић, министар унутрашњих дјела одговорио, да је изразно предлог, да се и по осталим већим мјестима у земљи уведу телефонске станице и да се тај предлог налази пред министарским савјетом, који ће га на сваки начин одобрити, те ће тако још у току ове године и Данилов Град добити телефонску станицу.

Сарана † војводе Вучинића. Нарочитим указом тражено је од Народне Скупштине одобрење потрошка као накнадног кредита у перипера 3.538.53, што је потрошено приликом погребња пок. бригадира вој. Михаила Вучинића, дивизионера. Како је Нар. Скупштина на дан смрти војводе Михаила донијела одлуку да се покојник сахрани о државном трошку с обзиром што се као вирилни посланик за вријеме скупштинске сесије бавио на Цетињу, где је и умро, то је Народна Скупштина тражену суму одобрила.

Хвала на објашњењу! Новосадска „Застава“, која је филијала Пашићеве несрпске политике за Војводину, обрадовала нас је једним објашњењем, на којем смо јој много захвални. Она нам је открила једну нову тајну. Објаснила је, зашто је овјех дана поново из Биограда букнула кампања противу Црне Горе. „Застава“ вели, да је тој поновљеној кампањи узрок у држању Црне Горе према арбанашкоме покрету, јер је Црна Гора због тога покрета ступила у везу са српским душманима!

Сад знамо још једну тајну махнизацију биоградских теразиских „пијемонтеза“ противу Црне Горе. Кампању противу нас означавају као пошљедицу нашега држања у арбанашкоме питању. Измислили су, да је то наше држање несрпско и издајничко, да би послније у очима необавијештених могла бити родољубива њихова кампања противу нас. Пошљедицу су узели као узрок, и да се наивни не би пријетили: раструбили су, да је Црна Гора због арбанашке ствари закључила савез са непријатељима Српства — са Бечом и Софијом! Њих је заболела арбанашка емиграција

у Црну Гору, они због тога пресвиснуше од јада и зависти, и да нам ради те ствари на њихову штету не би био још јачи углед у Српству, избацише клевету, да смо у вези са непријатељима српскога народа. Дакле, узрок је поновљеној њиховој кампањи противу Црне Горе у зависти због арбанашке емиграције у нашу отаџбину. А оно, што они наводе као пошљедицу, само је празан изговор, да би се прикрили њихови тајни смјерови. Према томе, и ту се ухватише.

† Војвода Ђорђе Скопљанче. У ноћи између четвртка и петка телеграфска жица донесе нам тужну вијест, да је у Нишу, у Србији, преминуо познати српски војвода у Маџедонији Ђорђе Скопљанче.

Војвода Скопљанче је био један од наших најсилнијих, најхрабријих и најумјешнијих бораца у Маџедонији, гдје је од почетка четничке акције, па све до год није послније прокламоване уставности српска четничка акција обустављена, неуморно радио вољно и предано на српској ствари.

Био је родом из Ст. Србије и у Србији је био подофицир. Када је српска чељад у неослобођеним српским крајевима била изложена највећим мукама и патњама, он није могао да издржи, а да им не притекне у помоћ. Оставио је службу у Србији, отишао у Скопље и са неколицином образовао чету, која је својим јуначким подвизима била на страх и трепет српским непријатељима, али моћна потпора и јак ослонац поглаченом српском народу.

И ако је Скопљанче био неустрашим и увијек се излагао непријатељским танима, срећа га је послужила, да је остао у животу, али зато му је здравље било ружинирано у толикој мјери, да је оболио од сушице, која га у пошљедње вријеме толико савлада, да јој је најзад послније дужег и тешког боловања и подлегао.

Скопљанче је умро у цивијету младости и био је један од најпоуларнијих српских устаника.

Слава му и помен!

Вјенчање У петак 31. јануара вјенчање се у Цици Јелена, кћи нашег одличног пријатеља г. Стевана Ђуричића, директора „Биоградских Новина“ у биоградској саборној цркви са г. д-ром Миланом Ђ. Милојевићем, секретаром и отпавником послова србијанског посланства у Софији. Наше усрдно честитање.

Скупштина. Сјутра је ванредна скупштина Првог Црквеног Пјевачког Друштва, која ће се држати

у 10 сати прије подне у друштвеном локалу, ради избора нове управе.

Зима. Велика студен са сјевером још једнако траје. И по унутрашњости земље и у приморју такође је јака студен. Новине јављају, да је настала оштра зима и по цијелој средњој Европи. Свуда су напали велики снјегови, па се послније извело. На Цетињу нас поред оштре зиме дави и пршина, коју вјетар витла по улцама као у сред љета.

Позориште. Пошто је заказана представа у четвртак одложена, то ће се драма „Јован капетан“ давати сјутра у вече. За ово вријеме учињене су у Зетском Дому извјесне преправке како би се сала могла боље загријевати. Улаз је у салу из читаонице.

Вријеме. Пошљедњих дана сјевер је све више освајао тако, да је била завладала врло велика студен каква се, и поред ведрих и сунчаних дана, још не памти на Цетињу. Нарочито је хладноћа била послније заласка сунца. Од јуче је сјевер попустио, те је и студен ослабела тако, да је у изгледу лијепо и пријатно зимско вријеме.

Куварица са стране, која се налази сада на Цетињу, Беолика, нуди се приватној кући. Пријаве слати уредништву овог листа.

Сат на поклон

Опелови сат послају за 100 првогорских марака старих или за 300 нових. Сребрни за 200 старих или за 500 нових.

Старе су од године 1874. 1900, нове од године 1900—1911.

Марке морају бити од свих сората: од 1 повчића до 2 фиорина, или од 1 маре до 5 круна (перипера).

Марке не смију бити поцјепане, треба да имају по крају здраве зубе (заребе), не смију имати прогледна тачка мјеста.

Рђаве марке враћам, а морају бити замијењене новим.

Послати их препоручено и запечаћено на адресу:

Prof. Dr. Fr. Bubák,
Tabor, Czechy, Austria.

2—3

12—50

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ

ВАЖНО! ЗА ВАЖНО!

ОБУЋАРЕ

ТРГОВАЧКО СТОВАРИШТЕ КОЖА

Ф И Л И А Л А

Ашер С. Алкалај

У ДУБРОВНИКУ

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ СКЛАДИШТЕ НАЈБОЉИХ СВАКОВРСТНИХ

КОЖА

И СВИХ ДРУГИХ ПРИПАДАКА ЗА ОБУЋАРСКЕ РАДЊЕ

Уз творничке цијене

НАРУЋБИНЕ ОБАВЉАЈУ СЕ БРЗО И ТАЧНО

НА ВЕЛИКО И НА МАЛО 13 25

УЗ ТВОРНИЧКЕ ЦИЈЕНЕ